

25. november 2004
HELO
20041918-/EBELandbruks- og Matdepartementet
Postboks 8007 Dep.
0030 OSLO

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 2004/01918-3	
Mottatt: 01 DES 2004 LP/NM	
Saksbeh.: EBE	Ark.: 571
Kopi:	Avskr.:

**HØRINGSUTTALELSE. RAPPORT OM FUSJONER, ALLIANSER OG
ERVERVELSER I NORDISK AGRO- OG NÆRINGSMIDDELINDUSTRI**

Vi viser til Deres brev av 26. oktober vedrørende ovennevnte, hvor Kjøttindustriens Fellesforening (KIFF) er invitert til å avgi høringsuttalelse.

Kjøttindustriens Fellesforening, KIFF, er en landsforening tilsluttet NHO og som organiserer primært bedrifter som arbeider med slaktning, skjæring og foredling av kjøtt og egg. I tillegg har vi noen medlemmer som arbeider med fôr/korn og innsatsvarer til landbruket. Våre medlemmer er fordelt på ca 220 virksomheter og sysselsetter i underkant av 12.000 personer.

For virksomheter det innenfor den norske kjøtt- og fjørfebransjen eksisterer det pr i dag ikke noe omfattende økonomisk samarbeid av betydning med tilsvarende virksomheter i andre nordiske land. Enkelte samarbeidsavtaler, datterbedrifter og fellesselskaper på tvers av landegrensene eksisterer imidlertid, og hvor enkelte relasjoner er etablert også den i senere tid. Det er pr dags dato 3 – 4 av KIFFs medlemsbedrifter som har etablert seg på det svenske markedet primært gjennom oppkjøp av svenske bedrifter.

Jfr høringsbrevet har en i det følgende spesielt vurdert konklusjonene og anbefalingene i rapportens kapittel 9 og 10.

Generelt

Hovedbasisen for rapporten er det økte konkurransetrykket nordisk agro- og næringsmiddelindustri opplever fra økt kjedemakt og tiltagende globalisering i næringen på den ene siden, og de relativt høyere produksjonskostnadene en har i Norden på den andre siden. KIFF deler denne virkelighetsbeskrivelsen og de utfordringer den innebærer for en samlet næringsmiddelindustri, og som har generell gyldighet selv om ulik tilknytningsform til EU og geografisk plassering selvsagt også gir visse nyanser for de ulike nordiske land.

I forholdet til EU, hvor de nordiske land har valgt ulik tilknytningsform, nøyer rapporten seg stort sett med å konstatere at noen land er medlem mens andre ikke er det. Selv om EØS-avtalen favner hele Norden, og derved også stiller hele området overfor en rekke felles utfordringer overfor EU særlig på regelområdet, er det imidlertid klart at ulik

tilknytningsform gir forskjellige utfordringer og perspektiver for de ulike land. KIFF mener at rapporten hadde vært vesentlig mer interessant som analysedokumentet om den i større grad hadde søkt å gjøre noe strategiske analyser om ulik medlemstilknytning. Det er som kjent betydelige forskjeller i industriens rammevilkår i Norge og de øvrige Nordiske landene fordi norske virksomheter ikke omfattes av EUs landbrukspolitikk og fordi det ikke er et felles tollvern innen EØS-området. Det er ikke sikkert rapportens konklusjoner hadde blitt annerledes av den grunn, men en savner likevel noen vurderinger eller problematiseringer i forhold til dette faktum.

I rapporten legges det stor vekt på analyser og erfaringer fra "fusjoner, allianser eller ervervelser innenfor nordisk næringsmiddelindustri", og hvor det i rapportens anbefalinger bl.a. argumenteres for nødvendigheten av å skape nordiske selskaper av en konkurransedyktig økonomisk størrelse (lokomotiver) for å kunne opptre på det internasjonale markedet. Videre at det nordiske markedet helst bør bli ett, eller i hvert fall harmoniseres på langt flere områder, skal en lykkes med dette. Til denne og lignende type synspunkter i rapporten, vil KIFF generelt bemerke at konklusjonene i stor grad er farget av særlig danske og til dels svenske erfaringer, behov og fokus. Dette underbygges av at det er mellom Danmark og Sverige de største nordiske næringsmiddelfusjoner så langt har funnet sted og ventes å finne sted, og at en svært stor andel av referansene og kildene i selve rapporten har dansk opprinnelse (7 norske mot mer enn 50 danske av totalt ca 80 landspesifikke kildehenvisninger).

KIFF er likevel enig i at det nordiske perspektivet svært ofte vil stå i en særstilling også forretningsmessig, og at det utvilsomt eksisterer et potensiale for nordisk samarbeid ikke minst ut fra de historiske, kulturelle, klimatiske og geografiske fellestrekk en tross alt har. En konstaterer også at i den grad vår bransje har økonomiske interesser i foretak i andre land, så knytter disse seg overveiende til virksomheter i andre nordiske land. KIFF mener imidlertid samtidig at rent prinsipielt bør ulike former for eventuelt samarbeid mellom frittstående forretningsmessige virksomheter springe ut av rent kommersielle eller strategiske vurderinger og ikke ut fra politiske ønsker. Vi mener derfor at det ikke er riktig at Nordisk Råd skal vurdere bl.a. hva som er konkurransedyktig økonomisk størrelse på nordiske næringsmiddelforetak slik rapporten legger opp til.

I forhold til ovennevnte vil imidlertid KIFF gjerne påpeke at det nordiske perspektiv eller mulighetsområde innenfor næringsmiddelindustrien, kan omfatte langt mer enn ulike former for direkte økonomiske allianser eller fusjoner mellom næringsmiddelforetak. Disse andre områdene kan også være av stor økonomisk og konkurransemessig betydning for bransjen. KIFF er således positiv til at også disse andre potensielle samarbeidsområdene er fremhevet i rapporten, og hvor vi tror at en nordisk dimensjon med fordel kan utvikles ytterligere. Dette gjelder spesielt mange av rapportens vurderinger og forslag knyttet til bl.a. økt samarbeid på FoU, samordnet opptreden overfor EU, harmonisering av regelverk og dannelsen av et nordisk samtaleforum. Se under. I disse og lignende spørsmål mener en at Nordisk Råd vil kunne spille en viktig rolle.

KIFF er ellers enig i rapportens grunnleggende vurdering om at en sterk og livskraftig agro- og næringsmiddelindustri er viktig for primærjordbruket i alle nordiske land.

Nærmere kommentarer til foreslåtte samarbeidsformer og –områder

I det følgende vil en knytte noen nærmere kommentarer til rapportens mange forslag knyttet til bl.a. økt samarbeid på FoU, samordnet opptreden overfor EU, harmonisering av regelverk og dannelsen av et nordisk samtaleforum for næringsmiddelindustrien:

”One voice in Europe”

I lys av at EØS-avtalen gir et felles regelverk på mange områder av betydning for hele den nordiske næringsmiddelindustrien samtidig som EU nå omfatter ti flere medlemsland, er KIFF enig i rapportens vurderinger om betydningen av å søke å tale med en stemme i saker av felles viktighet.

Et godt eksempel på det motsatte erfarte vi i den såkalte pakkegassaken (CO-saken). I denne saken erfarte vi at de nordiske landene i EU-systemet ikke støttet den norske søknaden. Antakelig mye fordi en ikke hadde rukket å skape en allianse i tide og fordi nordisk industri ikke skjønnte fordelene med teknologien. I dag støtter de saken, men dette er 3 - 5 år for seint og viser at samarbeidsformene innen slike problemstillinger ikke fungerer effektivt nok i konkrete saker. Det viser behov for å etablere gode nettverk både mellom bransjeorganisasjoner og myndigheter i de nordiske landene.

Harmonisering av bestemmelser og regelverk mellom nordiske land

KIFFs vurdering er at det utvilsomt er mye å hente i en ytterligere harmonisering av parallelle bestemmelser mellom nordiske land for å effektivisere samhandling, uten at en har hatt anledning til å vurdere dette i detalj.

En nærliggende sak knytter seg imidlertid til den europeiske matforvaltningen, som er under endring mye styrt fra EU sentralt. Tendensen er at EU lager mer generell forordninger som i økende grad kan suppleres av nasjonale retningslinjer og bransjestandarder utviklet i tett samarbeid mellom myndigheter, industri og andre interessenter. Dette er en av ambisjonene i Food Law og hygienepakka. Utarbeidelsen og etableringen av slike retningslinjer godkjent av nasjonale tilsynsmyndigheter er blant de ting det kan være aktuelt å koordinere på nordisk nivå. Et eksempel kunne være regler om dyretransport, hvor de nordiske landene sammen kunne ha utformet felles regler for å øke presset på EUs regler.

Etablering av et Nordisk FoU-fond

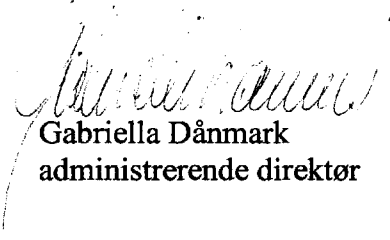
KIFF er grunnleggende enig i at satsing på forskning og utvikling vil være svært viktig for å sikre konkurransekraften til alle deler av næringsmiddelindustrien. En må imidlertid skille mellom forskning av generell interesse og forskning av mer kommersiell karakter. Ut fra dette anser KIFF også at enkelte oppgaver på dette området er av et omfang og karakter at de med fordel kunne vært løst på nordisk nivå, og da gjerne med finansiell basis i et fellesnordisk fond.

Et godt eksempel på en utfordring som kunne være løst innen en slik ramme, er forbudet mot kastrering av smågris i Norge fra 2009. Et tilsvarende press for forbud finner en også i de andre nordiske land, men har i disse så vidt vites så langt ikke nedfelt seg i noe tilsvarende tidfestet forbud. Nordisk samarbeid om forskning og nordisk press på kommisjon og parlament kunne frambrakt nok ressurser til å ha løst denne utfordringen.

Nordisk forum

KIFF stiller seg på generelt grunnlag positiv til forslaget om å etablere et felles uformelt nordisk forum innen rammen av Nordisk Råd med representanter fra nordisk næringsmiddelindustri. En avgrensning av formålet til forumet til utelukkende å være erfaringsutveksling omkring samarbeid, kan imidlertid være litt for smalt. Et slikt samarbeid bør omfatte orienteringer og drøftinger om kommersielle samarbeidstiltak og offentlige rammevilkår ovenfor næringsmiddelindustrien.

Med hilsen

Gabriella Dånmark
administrerende direktør

Haavard Elstrand
næringspolitisk sjef